

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

**Збірник тез доповідей
Шостої Міжнародної
науково-практичної
конференції молодих
вчених**

**ЕКОНОМІЧНИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК
УКРАЇНИ В ХХІ СТОЛІТТІ: НАЦІОНАЛЬНА
ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Частина 2

**Тернопіль
ТНЕУ
Економічна думка
2009**

**ЕКОНОМІЧНИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ
РОЗВИТОК УКРАЇНИ В ХХІ
СТОЛІТТІ: НАЦІОНАЛЬНА
ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА ТЕНДЕНЦІЇ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

**Збірник тез доповідей
Шостої Міжнародної науково-
практичної конференції
молодих вчених
(Тернопіль, 26-27 лютого
2009 року)**

Частина 2

Редакційна колегія:

*Адамик Б. П., к. е. н., доц.,
Бойко З. М., викладач,
Бруханський Р. Ф., к. е. н., доц.,
Герчаківський С. Д., к. е. н.,
Квасовський О. Р., к. е. н., доц.,
Колінець Л. Б., к. е. н., доц.,
Кравчук Н. Я., к. е. н., доц.,
Лучка А. В., ст. викладач,
Малиняк Б. С., к. е. н.,
Мартинюк В. П., к. е. н., доц.,
Мельник Ю. В., к. е. н.,
Монастирський Г. Л., к. е. н., доц. (голова),
Пруський О. С., к. е. н.,
Шевченко А. А., к. е. н., доц.,
Шушпанов Д. Г., к. е. н., доц.,
Ярошук О. В., к. е. н., доц.*

Відповідальний за випуск:

Монастирський Г. Л., к. е. н., доц., голова Ради молодих вчених THEU

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами Шостої Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації», яка відбулася в Тернопільському національному економічному університеті 26-27 лютого 2009 р.

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-966-654-221-5

**© Видавництво THEU
«Економічна думка», 2009**

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 3

РОЗВИТОК ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Ірина АВЕТІСЯН Переваги і недоліки різних систем продажів страхових продуктів компаніями страхування життя	21
Богдан АДАМИК Політика рефінансування банків в Україні та напрями її вдосконалення.....	23
Оксана АДАМИК Інформаційні технології аналітичної обробки облікових даних для підтримки прийняття рішень	25
Антоніна АНДРІЄНКО Деякі проблеми українського податкового законодавства в процесі адаптації до законодавства ЄС	26
Владислав АНТОНЕНКО Актуальні проблеми строків у бюджетному процесі	28
Наталія АТАМАСЬ Використання долара США на грошовому ринку України: позитивні та негативні тенденції.....	29
Наталія БАБІЙ Необхідність реформування міжбюджетних відносин	31
Тетяна БАКАЛЕЦЬ Іноземний капітал у банківській системі України: можливості та ризики для розвитку економіки	32
Ганна БАЛЯНТ Реорганізація банків як засіб підтримки їх стабільності	34
Ірина БІЛОУС Фінансові інструменти та їх вплив на подолання бідності в Україні	36
Ксенія БОНДАРЄВА Режим валютного курсу України в умовах фінансової кризи	38
Олександр БРЕЧКО Світова фінансова криза та механізми її подолання в Україні	39
Володимир ВАЛІГУРА Оцінка адаптованості податкової системи України до умов ЄС.....	41

Юрій КЛАПКІВ Синергетична ефективність консолідації банківського та страхового бізнесу	91
Ольга КНЕЙСПЕР Прагматизм ефективності управління активами страхових компаній	93
Наталія КОВАЛЬЧУК Правові засади застосування особливих видів мита в Україні	95
Ольга КОЗУБ Вплив податкової системи на інвестиційні процеси	98
Віктор КОЗЮК Глобальна криза ліквідності і започаткування нового фінансового циклу	99
Людмила КОЗЬМЕНКО Формалізація основних характеристик світової фінансової кризи	101
Наталія КОЛОМИЙЧУК Шляхи вдосконалення виконання місцевих бюджетів	103
Анна КРАВЕЦЬ Напрями боротьби із схемним страхуванням на вітчизняному ринку страхових послуг	104
Ігор КРАВЧУК Вплив зовнішнього фінансування банків на розвиток фінансової кризи	106
Наталія КРАВЧУК Роль мвф у локалізації фінансової кризи в Україні: якою буде справжня ціна кредиту?	108
Т. КУБАХ Особливості розвитку ринку цінних паперів як сегменту ринку капіталу України	110
Вадим КУЗНЕЦОВ Критерії фінансової безпеки кредитної установи	112
Едуард КУЗНЕЦОВ Перспективи розвитку фінансово-кредитної системи	114
Олена КУЗЬМЕНКО Про доцільність правового визначення принципів міжбюджетних відносин	115
Олена КУШНІР, Людмила ГУБАНОВА Принципи та методи державного регулювання банківської діяльності	116

Ольга ЛАДЮК Фінансовий потенціал України: методологія визначення	118
Галина ЛАЦИК Управління ризиками іпотечного ринку	119
Сергій ЛЕОНОВ Інформаційні ресурси як складова інвестиційного потенціалу банків	121
Наталія ЛИСА Подальші напрямки трансформації підсистеми прямого оподаткування сільськогосподарських товаровиробників	123
Зоряна ЛОБОДИНА Шляхи удосконалення планування видатків на охорону здоров'я з місцевих бюджетів	125
Микола ЛОЙКО Система оподаткування у сфері альтернативних джерел енергії в Україні	127
Олег ЛУЦИШИН Вплив світової кризи ліквідності на фінансовий сектор України	129
Оксана МАКАР Економічна природа зовнішнього боргу	132
Олексій МАКАРЮК Аналіз стану грошового обігу та його вплив на фінансову безпеку держави	133
Богдан МАЛИНЯК Застосування попереднього, поточного і наступного контролю у сфері місцевих фінансів	135
Володимир МАРТИНЮК Митна система держави: економічний зміст та складові	137
Максим МАРУЩАК Поліпшення роботи з позичальниками як один з напрямів запобігання зниженню ліквідності банку під час економічної кризи	139
Світлана МАРЧУК Теоретичні основи валютного регулювання на сучасному етапі розвитку економіки України	141
Тарас МАРШАЛОК Прагматика застосування ВВП при дослідженні податкового навантаження	143

Людмила КОЗЬМЕНКО
Державний вищий навчальний заклад
«Українська академія банківської справи
Національного банку України»

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Кризові явища є моментом різкого загострення суперечностей, які виникають у процесі взаємодії окремих елементів мікроекономічної системи між собою та із зовнішнім оточенням. Світова фінансова криза 2008 р. має значний вплив як на економічний розвиток України в цілому, так і на діяльність окремих вітчизняних підприємств. Досліджуючи будь-яку кризу, слід звернути увагу, перш за все, на її причини, структурі та наслідках. Визначимо ці характеристики для досліджуваної кризи.

Загально визнано, що переборювати кризові явища можливо за умови виявлення всіх факторів та причин, які призводять до їх появи. Взагалі криза в діяльності суб'єктів господарювання виникає під впливом як внутрішніх факторів, що спостерігаються на рівні підприємства, так і зовнішніх – на макrorівні. Що стосується світової фінансової кризи, то, безумовно, її прояви є екзогенними по відношенню до підприємств. Традиційно вважається, що причинами появи кризових явищ на макrorівні можуть бути: політична нестабільність; значний рівень інфляції; нестабільність нормативно-правової та законодавчої бази; посилення конкуренції; зміна ринкових потреб споживачів; невизначеність економічної поведінки контрагентів підприємства та інші. Щодо причин світової фінансової кризи 2008 р., то за свідченням провідних експертів, центром цієї глобальної кризи стала американська фінансова система, а конкретно причиною послужили інновації у області іпотечного кредитування. Низькі процентні ставки зробили кредити привабливими для широких верств населення, внаслідок чого почалася криза будівництва, адже банки перестали кредитувати будівництво будинків, а вслід за плутаниною в будівництві з'явилися проблеми з безробіттям. Аналогічну картину ми можемо спостерігати і в Англії, яка переживає таку ж іпотечну катастрофу. Окрім цього, помітне зниження темпів зростання економіки і виробництва в багатьох розвинених країнах, зокрема в Китаї і Індії, населення яких складає третину земної кулі.

Цей спад позначився на вартості нафти. Попит на неї впав, а разом з нею і ціна за барель. По ланцюговій реакції криза підштовхнула до зростання і інфляції. Зараз в США, Європі і Китаї вона досягла рекордного максимуму. Це не могло не позначитися на економіці багатьох інших країн, зокрема – України.

Традиційно досліджуючи будь-яку кризу виокремлюють перш за все основні етапи. Що стосується світової фінансової кризи, то на сьогоднішній день мова може йти про наступну черговість її розвитку. Перший етап припав на кінець другого півріччя 2007 року, коли на світових фондових ринках відбулося перше падіння фондових індексів провідних банків і фінансових компаній. Другий етап характеризувався серією банкрутств провідних світових фінансових компаній розповсюдженням фінансової кризи на реальний сектор світового господарства падінням попиту на світових ринках і, як результат, обвалом цін на сировинних ринках, стагнацією провідних економічних систем. Третій етап кризи примусив уряди провідних країн переглянути свою політику щодо діяльності підприємств на фінансових ринках. Зокрема уряди США, Великобританії, Німеччини, Росії, країн Бенілюксу та інші ухвалили рішення про державну підтримку окремих фінансових установ, що переживають фінансові труднощі. Його тривалість і глибину сьогодні важко оцінити, але деякий його вплив вже спостерігається.

Щодо наслідків світової фінансової кризи, то точно визначити їх масштаби по відношенню до світового співтовариства загалом дуже складно, тому зауважимо лише два основні напрямки її впливу на українську економіку.

По-перше, глобальна криза ліквідності істотно обмежила можливість залучення позикових коштів і інвестицій для українських компаній, а для вітчизняної економіки, що динамічно розвивається, скорочення залучення коштів ззовні спричинить уповільнення економічного зростання практично у всіх секторах. Крім того, дефіцит інвестиційних ресурсів закордоном привів до перегляду багатьма українськими компаніями своїх стратегічних парадигм через загальну депресію на фондових майданчиках були відкладені операції злиття і поглинання. Це призвело до зниження активності у вітчизняному секторі інвестиційного банкінгу. Також істотно обмежилися можливості банківського сектора по залученню зовнішніх засобів взагалі і рефінансуванню існуючих боргів, зокрема. Це привело до поточних складнощів в банківському секторі і дефіциту валютних ресурсів на Українському міжбанку, що стимулює девальвацію гривні.

По-друге, падіння цін, що відбувається, на продукцію українських експортерів на світових ринках спричинить за собою зниження об'ємів промислового виробництва в експортно-орієнтованих галузях, в першу чергу металургії і машинобудуванні. Дуже ймовірні масові скорочення в цих галузях, підвищення структурного безробіття і зростанню соціальної напруженості в суспільстві. На тлі загального охолодження економіки, уповільнення зростання в цих двох стратегічно важливих секторах неминуче приведе до зниження зростання ВВП і промислового виробництва.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЕКОНОМІЧНИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ
В ХХІ СТОЛІТТІ: НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ
ТА ТЕНДЕНЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

**Частина 2
(Збірник тез доповідей)**

Комп'ютерна верстка *Слимак О.О.*
Дизайн обкладинки *Одобецька М.М.*

Підписано до друку 8.02.2009 р.
Формат 60x84 1/16. Гарнітура Arial.
Папір офсетний. Друк на дублюванні.
Обл.-вид. арк. 27,8 Умовн. друк. арк. 26,6. Зам. Р011-09
Наклад 300 прим.

Віддруковано у видавництві ТНЕУ «Економічна думка»
46004, Тернопіль, вул. Львівська, 11
тел. (0352) 43-22-18, факс. (0352) 43-24-40
E-mail: edfllion@tane.edu.ua

Обкладинка виготовлена в друкарні ТОВ «Гал-Друк»
46006 м. Тернопіль, вул. Бродівська, 44
Тел. 52-05-63